

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

95.yıl

Sayı : 43452547-120.07- 30507
Konu : Soru Önergesi

15.04.2016

Sayın Ceyhun İRGİL
Bursa Milletvekili

İlgi : 11.03.2016 tarihli ve (7/2932) esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Kanun yapım süreci ile ilgili çeşitli hususlara ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Ahmet AYDIN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:

1. Soru cevabı (2 sayfa)
2. 22 - 26'ncı Yasama Dönemlerinde Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapan "Torba" Kanunların İsimlerine İlişkin Liste (3 sayfa)

CEVAPLAR:

Cevap 1.- 18. Yasama Dönemi'nden itibaren işleme alınan ve kanunlaşan kanun teklifleri ile kanun tasarıları sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

	Kanun Tasarısı		Kanun Teklifi	
	Gelen	Kanunlaşan	Gelen	Kanunlaşan
18. Yasama Dönemi	370	259	591	100
19. Yasama Dönemi	601	294	1591	156
20. Yasama Dönemi	609	226	1365	143
21. Yasama Dönemi	753	388	1047	82
22. Yasama Dönemi	1110	795	1043	288
23. Yasama Dönemi	789	513	901	248
24. Yasama Dönemi	764	381	2856	366
25. Yasama Dönemi	19	0	605	0
26. Yasama Dönemi	698	46	996	3

Cevap 2.- TBMM İçtüzüğü'nün 91'inci maddesinde “Bir hukuk dalını sistematik olarak bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştirecek biçimde genel ilkeleri içermesi; kişisel veya toplumsal yaşamın büyük bir bölümünü ilgilendirmesi; kendi alanındaki özel kanunların dayandığı temel kavramları göstermesi, özel kanunlar arasında uygulamada ahenk sağlaması, düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması; önceki yasalaşma evrelerinde de özel görüşme ve oylama usulüne bağlı tutulması gibi özellikleri taşıyan kanunları ve İçtüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda bölümler halinde görüşülmesine ve her bölümün en çok otuz maddeyi geçmemek kaydıyla hangi maddelerden oluşacağına Hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebilir.” şeklinde bir görüşme yöntemi olarak temel kanun düzenlemiştir.

TBMM Başkanlığına sunulan, çeşitli kanunlarda değişiklik öngören kanun tasarı ve tekliflerinden hangilerinin İçtüzük'ün 91'inci maddesi uyarınca temel kanun olarak görüşüleceği, komisyon görüşmelerinin tamamlanmasından sonra Genel Kurul tarafından kararlaştırılmaktadır. Diğer bir deyişle, kanun tasarı/tekliflerinin Genel Kurul görüşmeleri öncesindeki işlemler ve görüşmelerde temel kanun düzenlemesinden kaynaklanan bir farklılık bulunmamaktadır. Bu kapsamda, TBMM Başkanlığına sunulan tüm kanun tasarı/teklifleri ile ilgili işlemler İçtüzük'ün 26 ila 48'inci ve 73 ila 80'inci maddelerinde belirtilen hükümlere uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Diğer taraftan,

- 21. Yasama Dönemi'nde 7,
- 22. Yasama Dönemi'nde 29,
- 23. Yasama Dönemi'nde 51,
- 24. Yasama Dönemi'nde 73,
- 26. Yasama Dönemi'nde günümüze kadar 6,

kanun, temel kanun olarak görüşülmüştür. Bununla birlikte, temel kanun yoluyla kanunlarda yapılan değişikliklere ilişkin bir veri tutulmamaktadır.

Cevap 3, 4, 5, 6 ve 8.- Hukuki bir terim olmamakla birlikte farklı konulardaki çeşitli kanunlarda değişiklik yapan ve madde sayısı ile mahiyeti bakımından temel kanun usulüyle görüşülen kanunların, kamuoyunda torba kanun olarak adlandırıldığı bilinmektedir.

Kod kanun niteliğinde olup belli bir alanı düzenleyen bir kanunun bir kısım maddeleri çerçeve nitelikte olup başka kanunları değiştirebilmektedir. Bazı kanunlarda değişiklik yapan çerçeve maddeler içeren kanunlarda da başka bir kanunda değişiklik yapmayan, diğer bir ifade ile bir kanun metnine işlenemeyen maddeler de bulunabilmektedir. Ancak kanunların çerçeve maddeleriyle değişiklik yapılan kanun sayısına ilişkin bir veri tutulmamaktadır. 22, 23, 24 ve 26'ncı Yasama Dönemlerinde çeşitli kanunlarda değişiklik yapan “torba” kanunların isimlerine ilişkin liste Ek-2’de yer almaktadır.

Farklı konulardaki çeşitli kanunlarda yapılacak değişikliklerin bir kanun tasarısı veya teklifinde yer alması, kanun yapım tekniği ve süreci açısından hem komisyon ve Genel Kurul toplantılarında hem de kamuoyunda eleştirilmektedir. TBMM’de 17.01.2011 tarihinde gerçekleştirilen Kanun Yapım Süreci Sempozyumu’nda da bu konular ele alınmıştır.

Ayrıca TBMM İçtüzüğü’nün yasama faaliyetlerinin daha etkin gerçekleştirilmesini sağlayacak şekilde, önceki çalışmalar ışığında yeniden ele alınıp değerlendirilmesi ve ortak bir çalışma ile yeni bir İçtüzük hazırlanabilmesi için 23 ve 24’üncü Yasama Dönemlerinde İçtüzük Uzlaşma Komisyonları kurulmuş olup söz konusu Komisyonlarda kanun yapım sürecinde yaşanan tartışmalar da gündeme gelmiş ve Başkanlığımız bu kapsamda gereken hassasiyet ve teşviki göstermiştir. Ancak yeni bir İçtüzük metni üzerinde mutabakat sağlanamaması nedeniyle söz konusu İçtüzük Uzlaşma Komisyonlarının çalışmaları sonuçsuz kalmıştır.

Cevap 7.- İçtüzük’ün 23’üncü maddesinin birinci fıkrası “*Tasarı, teklif veya kanun hükmünde kararnamelerin hangi komisyonlarda görüşüleceği, esas ve tali komisyonların hangisi olacağı, işin komisyonlara havalesi sırasında Başkanlık tarafından tespit edilir*” hükmünü haizdir. Ayrıca yine İçtüzük’ün 73 ve 74’üncü maddelerinde Başkanlığa sunulan kanun teklifi ve tasarılarının komisyonlara doğrudan doğruya havale edileceği belirtilmiştir.

**22 - 26'NCİ YASAMA DÖNEMLERİNDE
ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPAN “TORBA” KANUNLAR**

22. Yasama Dönemi

Sıra No	Kanun No	Kanun Adı
1	5560	Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
2	5582	Konut Finansmanı Sistemine İlişkin Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

23. Yasama Dönemi

Sıra No	Kanun No	Kanun Adı
1	5728	Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
2	5754	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
3	5763	İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
4	5766	Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
5	5838	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
6	5917	Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
7	5997	Bazı Kanunlarda ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
8	6000	Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
9	6009	Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
10	6111	Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
11	6215	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

24. Yasama Dönemi

Sıra No	Kanun No	Kanun Adı
1	6322	Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
2	6327	Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
3	6352	Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun
4	6353	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
5	6455	Gümrük Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
6	6456	Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
7	6487	Bazı Kanunlar İle 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
8	6495	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
9	6518	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararneme İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
10	6525	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
11	6528	Millî Eğitim Temel Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
12	6552	İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun
13	6569	Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
14	6572	Hâkimler ve Savcılar Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
15	6586	Millî Mayın Faaliyet Merkezi Kurulmasına İlişkin Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
16	6592	Maden Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
17	6637	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
18	6638	Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

19	6639	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
20	6640	Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
21	6645	İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

26. Yasama Dönemi

Sıra No	Kanun No	Kanun Adı
1	6655	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
2	6656	Yükseköğretim Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
3	6661	Askerlik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
4	6663	Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
5	6676	Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun